

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni list, dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natlačeno enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nova železnica in stroški za-njo.

V gornje-radgonskem okraju imajo se v kratkem vršiti volitve za okrajni zastop, in nastane tedaj vprašanje, koga naj bi si zbrali? Za može zdrave pameti, ki imajo nekaj možganov pod klobukom, odgovor ni težek. Treba je zato samo, da si človek malo pripodablja, kako je bilo tistokrat, ko so liberalci z okrajnim denarjem gospodarili, saj vemo, da so oni nakapali okraju dolg na dolg in kaj je potlej narodnim možem drugega preostalo, kakor pred vsem skrbeti za to, da se nakopičeni dolgi kolikor mogoče in kakor najpoprej poravnajo? In glej, globoka jama, katero so liberalni strici našemu okraju skopali, je zdaj že precej plitveja in po večjem zagrujena, kar s številkami dokažemo, in ni dvoma, da stare rane po vsem zvrčimo, če volilci ostanejo pri zdravi pameti, pa si zberemo vnovič one iste poštenjake, katere imamo sedaj na čelu.

Tega prevedeti ni pretežko, kdor ni prelen, da včasih tudi sam resnobno misli, ali to zares ni tako lahko, kakor ono dalje brbrati, kar Orehovski „oberkričač“ klopoče onim ovcam, ki še zdaj volka niso spoznale. Slava čistemu razumu velike večine naših korenitih kmetov, ona bauernvereinska čreda je den za dnevom manjša, samo neprijeten duh generala brez vojske se nam tu pa tam še v nos zakadi, da moremo zakihniti. Kedar se pa po redu skihnemo, zopet jasneje sprevidimo, kje je zakrita resnica in kje se širi zvita laž.

Zadnjega časa brezvesten lisjak podpihava nekatere omahljivce proti zdajnemu okr. zastopu, posebno pa proti odboru zavoljo železnice, ki ima teči po našem okraju, češ: kako je to strašen dolg teh 20.000 fl., katere je okrajni zastop v podporo dovolil, ali prav za prav le posodil! O tem pa nikjer besedice ne zine, da bode še pri popravku ceste od Radinec in Šratovec do Radgone najmanj 800 gld. na leto prihranilo, kajti ko bode železnica gotova, te-

daj se bo Radinska in Boračevska slatina od izvora po železnici odpošiljala in ne več do Radgone po cesti vozila, kakor dozdej, in vsi vemo, da je ravno ta voznja slatine povzročevala največ stroškov za popravek omenjene ceste. Ti stroški tedaj odpadejo in že s tem je oni navidezni dolg tako rekoč poravnan, kajti 800 na leto so 4% od 20.000; to si vsaki lahko sam preračuni. Ta ali drugi bode povdarjal: Pri slatinski voznji so vendar le nekateri naši kmeti imeli nek zaslužek! To že dam veljati, pitati pa se sme, kako so se tisti poprej preživili, ko še se slatina ni proč vozila in to še ni tako dolgo. Precej nas še, hvala Bogu, živi, ki pomnimo, da ste obe slatini bili samo zarantani studenčnici, da ne rečem: mlake. In če do železnice po kakih nezgodah ne bi prišlo, ta zaslužek poedinih kmetov bode vedno manjši, kajti oba posestnika slatine bota si s časoma vse sama na kolodvor vozila; saj vidimo, da sta že v tem ne samo počela.

Zdaj pa še eno besedo vam, onim dragim mi rojakom, kojim ni prav po volji železnica za tega del, ker bode tekla temu ali onemu morebiti čez najboljšo njivo in se zaradi tega hudujete. Zares, kaj takega posestnika težko zadene v tem hipu, ko se prigodi, ali če se premisli, da tako razmesarjenje posestva nemilo zadene le sprvega in najbolj zato, ker smo bili iz mladosti navajeni na to njivo hoditi sejati in žet in se pri tem spominjamo ondi prebitih radostnih trenotkov. To je zares težko, tako težko, da vas stare posestnike srce zaboli, ko na to pomislite. Ali mili Bog, še kam težje nevolje in večje nesreče pridejo čez nas in jih moramo prenašati in pretrpeti!

Pomrjejo nam oče, mati, brati, sestre, sini, hčere, in ne bode jih nikdar več nazaj. Tudi takim največjim nesrečam ne moremo izbegnoti, trpimo in pretrpimo tudi kaj takega in s časoma se nam nekako odlehi srce in se privadimo novemu redu. Te ali one njive se znebiti in pri tem še kako tako odškodovanje dobiti,

še vendar le tudi za nobenega posestnika ni tako velika nesreča in žalost, kakor zgoraj omenjene, ki jih smrt napravi s svojo koso. Vsak posestnik mora si dobro tudi to pred očmi imeti, da je ta njiva, katero je železnica zdaj Petru vzela le mimogredé, morebiti še le samo nekoliko let njegova lastnina, potem pa pride Pavlu v roke, ta pa niti ne misli ali pa celo ne vé, da je ta del sedanje železnice nek-daj in še le pred kratkim bil najbolji kos posestva njegovega predhodnika, in se veseli, da ima železno cesto blizo. Le gola nepremišljenost in neobzirna sebičnost zoperstavlja se v sedanjem času železnemu plugu in železni cesti.

Kaj vse so si prizadevali poprej Radgončani, Bistričani, Varaždinci, da jim ne pride železnica blizo; ko pa pretečejo neka leta, koliko potov, prošenj, truda in stroška jih je pozneje stala kratkovidnost in trma poprejšnjih let! Kako pa so zdaj Radgončani železnice veseli, kako se pri nji dobro počutijo, kako se debelijo in mastijo, posebno dokler se dalje ne zazida! In prav ta sebičnost je vzrok, zakaj pregovarjajo nekateri izmed njih vas kmete, da se branite železnice in nastavljaajo si svoje ptiče v Orehovcih in po drugih kotih, da vam pojejo Radgonsko pesem. Vi pa, dragi moji okrajani, ne dajte se motiti, ne idite jim v past, na vodicu in račila, da vas ne bodo vaši sini zavoljo kratkovidnosti še v grobu zmerjali, marveč odprite onim vrata in okna, ki bi vas hujskali proti sedanjemu okrajnemu zastopu, češ: ta nam je zaradi železnice spravil 20.000 gold. dolga. Za zdaj toliko; drugoč še nekaj boljše na tenko. Ž.

Priproste misli o narodnosti in kmetski izobrazbi.

(Konec.)

Ko bi bilo ljudstvo n ravn o izobraženo, v pravem pomenu te besede, bi ne bilo strašnih kletev, pobojev, pijančevanja, vlačugarstva, surovega obnašanja in družih hudobij; vladala bi krščanska krepost in bratovska ljubezen; z eno besedo: tužna zemlja bi se premenila v vrt pravega veselja in zadovoljnosti. Iz nevednosti in dušne slepote pa pride, da je človeštvo večidel popolnoma v materijalizem zakopano, da nima drugega namena, kakor edino skrbeti za obstanek tega začasnega življenja, za posvetno čast in premoženje, in tako zaslepljeno drvi v večno pogubo. Iz navedenih razlogov je torej razvidno, da krščanska omika je neprecenljiva dobrota za kmetski stan in vsak domoljub si pridobi velike zasluge, kateri po svoji moči pripomore k izobrazbi kmetskega ljudstva.

Kakor pa je n ravn a prosveta ali izomika velika sreča in dobrota za človeka, istotako mu je pa novodobna, mestna ali brezverna omika

v resnici silnó nevarna in pogubljiva. Ako člo vek opazuje in premišljuje mestno življenje pač sme po pravici reči: take omike nas Bo, varuj! Kaj pomaga človeku, ako si pridobi vs svetovno znanost in učenost, ako pa pri ten pozabi na Boga in na prihodnje večno življenje. Vsa učenost je puhla, ostudna in ničvredna ako ni združena z duhom sv. vere in pa s pri prostostjo. Velike ljubezni in največjega srušovanja so vredni možje, pri katerih je združena večnost, vera, blagodušnost in pa priprostost ali ponižnost, oni so najlepši vzori človeštva. Žalibog pa mnogoteri izobraženi ljudje mislijo v svojej ošabnosti in napuhu, da se ločijo, kakor bogovi, od družih priprostih ljudi, in vendar so v moralnem oziru največji reveži. Kdor ima po božji milosti več duševnih zmožnosti, tak bi pač moral biti zato Bogu hvaležen ter jih v dobro porabljeti, nikakor pa ne biti napuhjen in prevzetan ter zaničljivo prezirati druge priproste ljudi.

Napuh je strašna gnjusoba in največja nesreča za človeka, ker takemu Bog le redko kedaj da milost spoznanja in zato je večno izgubljen. Kako veselo bi bilo življenje, ko bi ljudje poleg učenosti imeli ljubo priprostost, ne bilo bi take razlike med kmetom in gospodom. Ubogi kmet se kar strahú trese, kedar ima opraviti s kakim mogočnim uradnikom, osobito če je ta nemško-liberalnega duha. Rudostno pa smem priznati, da narodni uradniki, advokati in trgovci so veliko bolj prijazni, blagodušni in potrpežljivi do kmeta, kakor pa nemškutarji in liberalci. Zatoraj je vsak kmet silno neumen in bedast, kateri podpira, na kateri koli način, ohole sovražnike in izdajalce slovenskega naroda. Kako potrebna je tedaj kmetu omika in narodna zavednost, da bo vedel, kaj se pravi: „Svoji k svojim“, potem bi ne sedel več tujec pri obloženi mizi, domačin pa za vratmi sline požiral. Gospodstvo nemškutarskih velikašev bi bilo kmalo pri kraji. Pa naj zadostuje o tej stvari.

Da pridem zopet na prvotni namen tem črticam, še dostavim: Po mojih mislih nikakor ne škoduje, če se kmet o prostem času z literaturo in politiko peča, samo da le pri tem svojih dolžnosti pri gospodarstvu in družini ne zanemari. Ako umno gospodari in v redu živi, ob delavnih dnevih pridno dela, ob nedeljah po božji službi pa knjige in časopise prebira, da si blaži um in srce, je pač lahko časn o in večno srečen. D—č.

Gospodarske stvari.

Slezeno in njegovo unetje.

Vsak ud na živinskem truplu ima svoje opravilo in če ga živinče nima ali če vzboli